

ENGELS IN HET BASISONDERWIJS

Marianne Bodde-Alderlieste & Joke Schokkenbroek. (2011). *Engels in het basisonderwijs: Kennisbasis vakdidactiek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers. isbn 978 90 017 9548 1, € 30,95, 320 blz., met online studiehulp op <www.pabowijzer.nl>.

Voor docenten Engels in de onderbouw van het voortgezet onderwijs is het interessant en relevant zicht te hebben op het Engels in het basisonderwijs. Wat leren de leerlingen daar allemaal, op welke didactiek is dat gebaseerd, en welke taaldidactische vaardigheden worden verwacht van onze basisschoolcollega's? Het boek *Engels in het basisonderwijs: Kennisbasis vakdidactiek* van Marianne Bodde-Alderlieste en Joke Schokkenbroek, uitgegeven door Noordhoff, doet precies wat de titel zegt: het geeft een uitgebreid overzicht van de huidige stand van zaken van het onderwijs Engels in het basisonderwijs. Het boek is opgebouwd rond tien hoofdstukken die de didactiek, organisatie en context van Engels in het basisonderwijs bespreken, met veel praktische voorbeelden. Ieder hoofdstuk begint met een stelling, die aan het eind van het hoofdstuk besproken wordt.

Het eerste hoofdstuk besteedt aandacht aan de ontwikkelingen binnen Europa rond het leren van vreemde talen, waarna de focus wordt verlegd naar de specifiek Nederlandse situatie. Een van de gevolgen van het Europese talenbeleid voor Nederland is de groei van vroeg vreemdetalenonderwijs (vvt). Ook worden de kaders voor Engels in het basisonderwijs (Eibo) besproken: het hoofdstuk geeft een helder overzicht van de communicatieve aanpak, het ERK en CLIL.

In het hoofdstuk over taalverwerving zal de leraar mvt veel bekends tegenko-

men, maar buitengewoon interessant is hoofdstuk 3, waarin het vierfasemodel, als variant op Westhoffs 'schijf van vijf voor het talenonderwijs', wordt besproken. Het vierfasemodel bestaat uit de introductiefase, inputfase, oefenfase en transferfase. Dit hoofdstuk bevat niet alleen de theorie van het vierfasemodel maar ook veel praktijkvoorbeelden en direct toepasbare oefeningen en tips.

In hoofdstuk 4 komt meer taaldidactiek aan de orde aan de hand van de stelling 'Het maakt niet zo veel uit met welke didactiek iemand een taal leert'. Aan het eind van het hoofdstuk komen de auteurs terug op de stelling en geven aan dat de beste taaldidactiek optimaal aansluit op de doelgroep. Zo kun je in een kleutergroep een voorkeur hebben voor andere werkvormen dan in een bovenbouwgroep. Verder geven ze aan dat de effectiviteit van een les mede afhangt van taalvaardigheid en houding ten opzicht van de te leren taal van de docent.

In hoofdstuk 5 komen de auteurs terug op vvt (ingevoerd op inmiddels bijna 1.000 basisscholen), waarin wederom de rol van de leraar aan bod komt, maar ook pedagogische en didactische basisvoorwaarden, een leerlijn en activerende werkvormen. In het hoofdstuk over Content and Language Integrated Learning is ook weer veel ruimte voor praktische voorbeelden voor de integratie van Engels in thema's en zaakvakken in de midden- en bovenbouw.

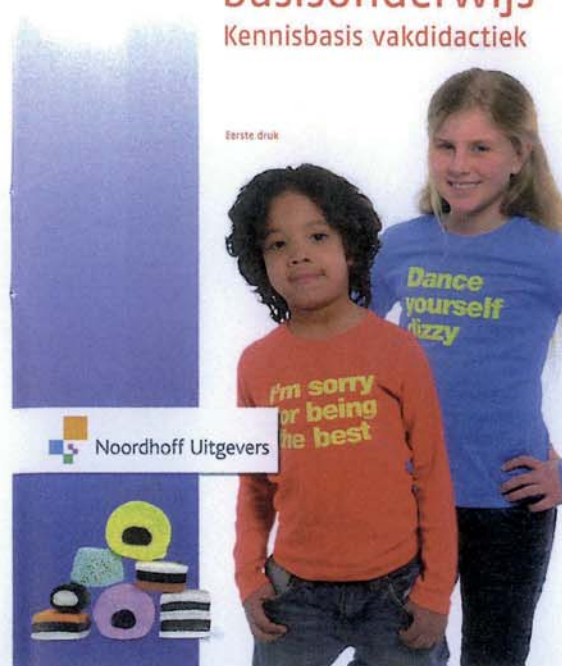
Hoofdstuk 7 gaat in op de kerndoelen Eibo, en koppelt deze aan niveau A1 van het ERK. Het laat zien hoe leerlingen via Eibo-thema's, zoals hobby's, vrijetijdsbesteding, persoonlijke gegevens, school en woonomgeving, werken aan receptieve en productieve vaardigheden.

Marianne
Bodde-Alderlieste
Joke Schokkenbroek

Engels in het basisonderwijs

Kennisbasis vakdidactiek

Eerste druk

Hoofdstuk 8 besteedt aandacht aan doorlopende leerlijnen binnen het basisonderwijs, maar ook tussen basis- en voortgezet onderwijs. Het geeft goede suggesties voor de overdracht van leerlinggegevens tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs, en benadrukt het belang dat brugklasdocenten Engels weten wat en hoe de leerlingen in het basisonderwijs geleerd hebben.

In een boek over taalonderwijs mag een hoofdstuk over toetsing, evaluatie en reflectie natuurlijk niet ontbreken. Het belang van regelmatige en positieve feedback wordt benadrukt, en van evaluatie als sturingsmiddel in het onderwijsleerproces. Het laatste hoofdstuk heet 'Flexibel Engels' en geeft nog meer welkome voorbeelden van taalspellen, liedjes, rijmpjes, *tongue twisters*, Engelse boeken, films en televisieprogramma's, en taaltaken en talenquests. Het hoofdstuk sluit af met een aantal toekomstscenario's. Het is buitengewoon interessant om te kijken wat de voorspellingen voor mogelijke toekomstscenario's voor con-

sequenties met zich meebrengen voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Zo schetst het boek de mogelijkheid dat vroeg Engels vanaf de onderbouw de standaard wordt, en wat dat betekent voor het voortgezet onderwijs en voor de pabo's.

Engels in het basisonderwijs wordt online ondersteund via <www.pabowijzer.nl>, met toetsvragen, samenvattingen, achtergrondinformatie en praktijkvoorbeelden. Verder heeft het boek een uitgebreide literatuurlijst, die helaas niet thematisch maar alfabetisch is geordend; dat maakt gericht zoeken wat lastig. Ook bevat het boek geen overzicht van de meest gebruikte leergangen Engels voor Eibo en vto.

Het boek is zeer compleet, en dat is tegelijkertijd de kracht en de zwakte ervan. Op veel pabo's zijn maar weinig contacturen voor de didactiek van het Engels; daardoor zal in veel gevallen selectief omgesprongen moeten worden met de onderwerpen uit dit boek. Als naslagwerk voor pabodocenten en voor nascholingsactiviteiten is het boek uiterst bruikbaar. Het is ook te hopen dat pabostudenten het boek na hun studie behouden, en er in hun onderwijspraktijk regelmatig op teruggrijpen. En ook iedere onderbouwsectie Engels in het vto zou baat hebben bij een boek als dit.

Als vroeg Engels vanaf de onderbouw een nog grotere vlucht gaat nemen, leidt dat hopelijk tot meer aandacht voor de didactiek van het Engels op de pabo's, en kan dit boek nog meer tot zijn recht komen. Je vraagt je dan wel af of het boek niet in het Engels uitgegeven had moeten worden, zodat de pabostudenten tegelijkertijd aan hun eigen taalvaardigheid kunnen werken. Gelukkig bevat de online studiehulp op <www.pabowijzer.nl> ook Engelstalige samenvattingen van de hoofdstukken. Het is zinvol als pabodocenten daar ook Engelstalige verwerkingsopdrachten bij ontwikkelen. ■

Frederike Westera & Rick de Graaff